

Da Khrusjtsjov kom til Bøler

Av Erling Borgen, filmskaper.

Denne høsten viser NRK vår dokumentarserie om Einar Gerhardsen. Den er i fire deler. Alle delene vil ligge ute på NRKs hjemmesider etter 15. September.

I serien forteller vi den utrolige historien om hvordan en fattiggutt fra Enerhaugen i det gamle Kristiania kunne bli Norges statsminister i 17 år. Vi forteller også historien om fremveksten av det moderne Norge.

Mer enn noensinne mener jeg det er viktig å fortelle nye generasjoner hvem vi i velstands-Norge står på skuldrene til.

Serien er en blanding av det nære – og det sterkt politiske. En av de morsomste scenene i filmen handler om da Sovjetunionens mektige leder Nikita Khrusjtsjov kom på statsbesøk til Norge i 1964. Det var en gjensitt til Einars besøk i Moskva 9 år tidligere.

Khrusjtsjov kom til Norge i en sovjetisk motorkrysser som ankret opp rett nedenfor Akershus festning.

Khrusjtsjov og Gerhardsen ved ankomst Honørbrygga 30 juni 1964

Foto: NRK

Høyblokkene på Bøler 1962

Foto: Digitalarkivet NFDB-
26792-347

Khrusjtsjovs besøk i Norge var siste del av en skandinavisk turne. Både i Danmark og i Sverige hadde sovjets leder blitt provosert av skryt og propaganda om hvor fint alt var i disse to landene. Norges statsminister tok Khrusjtsjov med på besøk til de såkalte "gråbeins-blokkene" i Vika. Her bodde familiene trangt. Det var do nede i gården, overfylte søppelkasser og høye gjerder som stengte solen ute.

Einars sønn, Rune, forteller det som skjedde:

"Far viste til Khrusjtsjovs den triste virkeligheten. Han sa: Se på dette her, sånn har vi fortsatt en god del av. Også svarer Khrusjtsjov: Vi har bare sånn vi, sier Khrusjtsjov. Og som jo er en gnistrende illustrasjon av at det kanskje ikke er så dumt å være litt ydmyk og ikke skryte av seg selv, men heller vise hvordan det er og skape tillit."

Men Einar ønsket også å vise frem noe av det han og hans regjering var stolte av. Han ønsket å vise hvordan boligutviklingen var i hovedstaden. Hele følget dro opp til Bøler og stoppet opp foran de tre høyblokkene der. Einar spurte om Khrusjtsjov ønsket å se en leilighet.

Rune forteller:

"Hvilken leilighet vil du se da? spurte den norske statsministeren. Så peker Khrusjtsjovs opp på B oppgangen i 7 etasje. Også går de opp der. Far og Khrusjtsjov står utenfor i 7 etasje og ringer på og ut kommer en husmor anno 1964 med sånn papiljotter og sjifongskjerf over håret med sånn morgenkjole med søte blomster på. og

1959: Werna og Einar Gerhardsen med Rune på kjøkkenet i leiligheten på Tøyen.

Foto: Aage Storløkken

sånne veronika-tøfler, med pomponger. Der står hun, og far presenterer seg da. Jeg heter Einar Gerhardsen. Jeg har med meg Khrusjtsjov her. Kunne vi få se litt på leiligheten din. Og hun blir jo helt satt ut og holder på å daue.”

Jeg synes historien er utrolig morsom. Den satte til og med Bøler på det politiske verdenskartet.

Men Einar Gerhardsen ga seg ikke med dette. Etter Bøler-besøket inviterte sine sovjetiske gjester Nikita og Nina hjem til sin egen leilighet på Tøyen.

Rune forteller:

”Han puster veldig tungt allerede i 2.etasje, men kommer seg opp. Og så kommer han inn... går inn i en entre og så slår han ut med armene og sier “jaja her er det ikke så verst, men hvor er det du egentlig bor”. Og det illustrerer jo at han ikke trodde noe på at en statsminister i et rikt land bodde i 4.etasje i en blokk på Østkanten. ”